СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Ступінь вищої освіти	*Бакалавр*
Освітньо-професійна програма	*«Психологія»*
Факультет	*Педагогічний*
Кафедра	*Психології*
Семестр	*5*
Кількість кредитів	*4*
Мова викладання	*українська*

Викладач	*к.психол.н., проф. Терновик Наталія Анатоліївна*
Контактна інформація	*nato4ka66@ukr.net*

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна «Експериментальна психологія» буде корисна майбутнім психологам, які прагнуть оволодіти знанями про закономірності, умови, принципи застосування експериментального методу в психології. Основними перевагами дисципліни є практична спрямованість та формування у студентів систематизованих психолого-педагогічних уявлень, теоретичних знань і практичних умінь здійснювати проведення валідного експериментального дослідження психіки; розвиток умінь і навичок правильно і науково обґрунтовано пояснювати психологічні факти, ті або інші прояви особистості людини на основі експериментальних даних. При викладанні дисципліни активно застосовуються ситуаційні завдання, кейси, тренінгові вправи, ділові ігри, презентації, методики психодіагностики тощо.
Мета та цілі	Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту розкрити типи, етапи, плани і умови проведення психологічного експерименту. Навчити аналізувати та обирати комплекс взаємодоповнюючих психологічних методів та психодіагностичних методик для проведення дослідження. Сформувати вміння організовувати, проводити експериментальні та емпіричні дослідження. Сформувати навички первинної та вторинної обробки результатів психологічного дослідження; розвивати вміння оцінювати надійність і валідність психологічного дослідження. Знання, здобуті при вивченні курсу є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.
Результати навчання	Засвоїти основні особливості становлення експериментального методу в психології, а також проблеми і перспективи експерименту в сучасній психології. Знати сутність експерименту як засобу пізнання психічної реальності, типи експериментів і їх особливості, основні етапи експериментального дослідження психіки; види змінних, їх контроль у психологічному експерименті, психологічні шкали і можливості їх застосування у критерії, види гіпотез, можливості їх перевірки в експерименті. Застосовувати експериментальний метод у дослідженні психічної реальності. Формувати “правильні” гіпотези щодо причинно-

Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	наслідкових зв'язків між фактами. Складати програму експерименту. Реалізовувати експериментальну програму від інструктажу і мотивування досліджуваних до реєстрації результатів і постекспериментальної бесіди з учасниками процедури. На основі процедури аналізу отриманих результатів формувати висновок про підтвердження чи відкидання гіпотези, а також готувати відповідний науковий звіт. Аналізувати наукові звіти про проведені експериментальні дослідження психіки з метою визначення об'єктивності, надійності і валідності отриманих результатів.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Основи психологічного консультування», «Практикум з психології».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1. Предмет і завдання експериментальної психології.	Роль експериментального дослідження психіки в здобутті наукових психологічних знань. Вплив основних напрямів психологічної науки на становлення і розвиток експериментальної психології. Різні підходи до розуміння сутності експерименту і його структури. Тенденції розвитку сучасної вітчизняної експериментальної психології.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, реферат «Комунікативні артефакти в експериментальному дослідженні психіки».
2. Експеримент у системі методів наукового дослідження психік.	Організація емпіричного дослідження психіки. Класифікація методів емпіричного дослідження психіки. Місце експерименту серед емпіричних методів психологічного дослідження. Принципи експериментального дослідження психіки.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, психологічне есе на тему: «Класифікація методів дослідження психіки», скласти поведінкові портрети за даними прихованого, польового, перехресного, включеного спостережень.
3. Змінні в психології.	Види змінних в експериментальному дослідженні психіки. Емпіричні методи виміру змінних у психологічному експерименті. Ефект послідовності при маніпулюванні незалежною змінною. Експериментальний контроль змінних у психологічному дослідженні.	Експрес опитування, складання термінологічного словника. Реферат / презентація «Незалежна змінна: зміст та особливості прояву».
4. Гіпотези в структурі психологічного дослідження.	Вимоги до формулювання наукових гіпотез у психологічному експерименті. Принцип фальсифікації і верифікації наукових гіпотез. Статистичні рішення: помилки 1-го і 2-го роду і можливості їхньому запобіганню.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Реферат / презентація «Вимоги до формулювання гіпотези».
5. Валідність	Загальна характеристика етапів	Експрес опитування,

експериментальн ого дослідження психіки.	психологічного експерименту. Сутність поняття “валідність експерименту”. Стратегії відбору досліджуваних до вибірки. Техніки випадкового і стратометричного відбору. Проблеми використання природних груп у психологічному експерименті.	складання термінологічного словника,підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Експериментальний контроль і валідність експерименту».
6. Планування психологічного експерименту**.**	Сутність змістового і формального планування психологічного експерименту. Зв’язок вибору плану з теоретичним підходом до розуміння сутності проблеми. Типи експериментальних схем, що використовуються в процесі вивчення психіки.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, реферат / презентація « Практика експериментування і можливі методологічні помилки», проаналізувати дослід Еббінгауза, спланувати (провести) дослідженння лідера групи чи викладача методом часових серій.
7. Інтерпретація результатів експериментальн ого дослідження психіки.	Складові інтерпретації експериментальних результатів. Особливості обробки результатів експериментального дослідження в психології. Проблема пояснення й узагальнення результатів дослідження. Типові помилки узагальнення експериментальних даних.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Проблема пояснення експериментальних даних у психології».

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бондарчук О.І. Експериментальна психологія: Курс лекцій / О.І. Бондарчук. – К.: МАУП, 2003. – 120 с.
2. Галян О.І. Експериментальна психологія: навч. посіб. / О.І. Галян. – К.: Академвидав, 2012. – 400 с.
3. Гірняк Г. С. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Експериментальна психологія» для студентів спеціальності 053 «Психологія». Тернопіль: ВПЦ Економічна думка, 2018. 60 с.
4. Гічан І. С., Гічан. О. І. Експериментальна психологія: практикум / І. С. Гічан, О. І. Гічан. – К.: [б.в.], 2004. – 180 с.
5. Горбунова В.В. Стратегії та плани експериментального дослідження // Горбунова В.В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях. — К.: Профессіонал, 2007. С. 105-129.
6. Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях. Навчальний посібник / В. В. Горбунова. – Житомир, 2005. – 94 с.
7. Горбунова В.В. До проблеми викладання курсу – Експериментальна психологія‖ // Соціальна психологія. - № 5 (13). - 2005. - С.169-176.
8. Горбунова В.В. Спостереження як метод психологічного дослідження дослідження // Горбунова В. В. Експериментальна психологія в схемах і таблицях. — К.: Профессіонал, 2007. - С. 59-61.
9. Горбунова В. В. Експериментальна психологія: навчальна робоча програма курсу. - Житомир, ЖДУ імені Івана Франка, 2005. - 35 с.

10. Експериментальна психологія особистості: Навчально-методичний комплекс для студентів зі спеціальності „Психологія” / Укладач: к.психол.н. Маєвська Н.А. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. – 16 с
11. Климчук В.О. Математичні методи у психології. К.: Освіта України, 2009. С. 83-106.
12. Климчук В.О. Математичні методи у психології. Навчальний посібник для студентів психологічних спеціальностей. К.: Освіта України, 2009. – С. 79-80, 85-88.
13. Кравчук С. Л. Експериментальна психологія: теорія і практика психологічного експерименту: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / С.Л. Кравчук. – К.: Київський університет, 2008. – 286 с.
14. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія. Підручник / С.Д. Максименко, Е.Л. Носенко. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 360 с.
15. Максименко С. Д., Носенко Е. Л. Експериментальна психологія (дидактичний тезаурус). Навч. посібник / С.Д. Максименко, Е.Л. Носенко. – К.: МАУП, 2002. – 128 с.
16. Музика О. Л. Курсові роботи з психології: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К.: Освіта України, 2009. - 104 с
17. Пашукова Т. І. Практикум із загальної психології / Пашукова Т. І. , А.І.Допіра, Г. В. Дьяконов. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 204 с.
18. . Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. К.: Знання-Прес, 2002. 295 с.
19. Arboleda-Flórez J. Considerations on the Stigma of Mental Illness// The Canadian Journal of Psychiatry.-2003.-Nov.-P.336-344.
20. Corrigan PW, Wassel A Understanding and influencing the stigma of mental illness// Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services. – 2008. -№ 46(1). – P. 42-48.
21. GaebelW. Baumann A. Interventions to Reduce the Stigma Associated With Severe Mental Illness: Experiences From the Open the Doors Program in Germany// Can J Psychiatry. – 2003. - Vol 48. - № 10. – P. 657-662.
22. Myronetz S. Motivation in the professionogenesis of specialists in the trade sphere. Herald of KNUTE / S. Myronetz, O. Konovalova. – 2017. – № 6. – S. 107–114.
23. Sartorius N. Fighting stigma: theory and practice// World Psychiatry 2002. - № 1. – P. 26–2

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	**Бали**
Змістовий модуль 1 (теми 1-5)	20
Самостійна робота над курсом	20
Індивідуальна науково-дослідна робота	20
Підсумковий контроль (теми 1-7)– залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою**
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни